

ANKETNI UPITNICI

ANKETNI UPITNIK ZA STALNE STANOVNIKE

Poštovani,

Institut društvenih znanosti "Ivo Pilar" provodi anketu kojom želi doznati kako stanovnici hrvatskog priobalja doživljavaju svoja naselja, kako gledaju na njihov dosadašnji i budući razvitak, te što bi u njemu željeli promijeniti ili poboljšati. U anketu je uključeno oko 1000 osoba koje žive u naseljima na obali, a Vi ste u naš uzorak ušli sasvim slučajno. Anketa je anonimna a to znači da je ne potpisujete i da nitko neće provjeravati Vaše odgovore.

Ljubazno Vas molimo da nam izađete u susret i uz pomoć našeg anketara odgovorite na pitanja.

Unaprijed zahvaljujemo!

NASELJE: _____

1. Koliko ste zadovoljni rješavanjem slijedećih pitanja i problema u naselju:

	Vrlo nezadovoljan	Uglavnom nezadovoljan	Ni zadovoljan ni nezadovoljan	Uglavnom zadovoljan	Vrlo zadovoljan
1. Zaštita okoliša (zrak, šume, more...)	1	2	3	4	5
2. Čuvanje kulturne baštine	1	2	3	4	5
3. Gospodarenje obalom	1	2	3	4	5
4. Opremanje naselja komunalnom opremom (vodovod, kanalizacija, plin, asfalt i sl.)	1	2	3	4	5
5. Opremanje naselja društvenim sadržajima (kulturnim i zdravstvenim objektima, školama, vrtićima i sl.)	1	2	3	4	5
6. Regulacija prometa	1	2	3	4	5
7. Arhitektonsko oblikovanje novih kuća	1	2	3	4	5
8. Održavanje naselja (čistoća, fasade, zelenilo itd.)	1	2	3	4	5
9. Zaštita i sigurnost stanovništva (zaštita od kriminala, terorizma i sl.)	1	2	3	4	5
10. Ponuda sadržaja za mlade.	1	2	3	4	5
11. Ponuda radnih mjesta	1	2	3	4	5
12. Očuvanje specifičnosti lokalnog načina života	1	2	3	4	5

2. Koje su, po vašoj ocjeni, najvažnije djelatnosti u vašem naselju?

	Nevažno	Donekle važno	Važno
1. Poljodjelstvo	1	2	3
2. Ribarstvo	1	2	3
3. Turizam	1	2	3
4. Industrija	1	2	3
5. Trgovina	1	2	3
6. Usluge	1	2	3
7. Kultura	1	2	3
8. Promet	1	2	3

3. Stanujete li u:

1. Obiteljskoj kući
2. Stanu u obiteljskoj kući
3. Stanu u stambenoj zgradi

4. Na što biste se mogli žaliti u vezi s Vašim sadašnjim uvjetima stanovanja?

	Nimalo	Donekle	Izrazito
1. Premalen stambeni prostor	1	2	3
2. Slaba opremljenost stana (neriješeno grijanje, nedostatak vode, plina, telefona ...)	1	2	3
3. Vlažnost ili oronulost stana	1	2	3
4. Neodgovarajuća lokacija (teška pristupačnost stana, previsok kat i sl.)	1	2	3
5. Veliki izdaci za stan (visoka stanarina, najam, režije i sl.)	1	2	3
6. Neugodni susjedi	1	2	3
7. Buka, zagađenost	1	2	3
8. Ružan izgled, neurednost, nebriga	1	2	3
9. Ostalo: _____	1	2	3

5. Općenito, koliko ste zadovoljni životom u ovom naselju?

1. Vrlo nezadovoljan
2. Ni zadovoljan, ni nezadovoljan
3. Uglavnom nezadovoljan
4. Uglavnom zadovoljan
5. Vrlo zadovoljan

6. Kakva je, po vašem mišljenju perspektiva ovog naselja u budućnosti?

1. Vrlo loša
2. Uglavnom loša
3. Dobra (osrednja)
4. Vrlo dobra
5. Odlična

7. Koliko se slažete s dolje iznesenim tvrdnjama?

	Uopće se ne slažem	Uglavnom se ne slažem	Ne mogu ocijeniti	Uglavnom se slažem	U potpunosti se slažem
1. Ovdje mogu živjeti kako mi najviše odgovara.	1	2	3	4	5
2. Mnoge stvari u naselju dio su moje osobne prošlosti.	1	2	3	4	5
3. Način života ovdašnjih ljudi ne može se naći nigdje drugdje.	1	2	3	4	5
4. Ovo naselje kao da je dio mene.	1	2	3	4	5
5. Siguran sam da ću ostati/zadržati se u ovom naselju.	1	2	3	4	5
6. Ovo naselje smatra se prestižnim/elitnim.	1	2	3	4	5
7. Spreman sam uložiti dio svog vremena i napora za dobrobit ovog naselja (sudjelovati u aktivnostima i sl.).	1	2	3	4	5
8. Spreman sam dati i dio financijskih sredstava za dobrobit ovog naselja (npr. plaćati veći priziv).	1	2	3	4	5
9. Ako bi bilo potrebno, za očuvanje/zaštitu ovog naselja spreman sam podnijeti i neku vrst osobne žrtve/odricanja.	1	2	3	4	5

8. Držite li sebe u naselju domaćim ili došljakom?

1. Domaćim
2. Došljakom
3. Ne mogu ocijeniti

9. Koliko su po Vama važne dolje spomenuta obilježja da bi pojedinac bio "domaći" u naselju?

	Sasvim nevažno	Donekle nevažno	Ni važno ni nevažno	Donekle važno	Osobito važno
1. Roditi se u naselju.	1	2	3	4	5
2. Najveći dio života živjeti u naselju.	1	2	3	4	5
3. Govoriti lokalnim narječjem.	1	2	3	4	5
4. Poštivati lokalnu tradiciju i običaje.	1	2	3	4	5
5. Imati veći broj srodnika u naselju.	1	2	3	4	5
6. Raditi na razvitku naselja.	1	2	3	4	5

10. U vašem naselju ima i kuća za odmor. Kakav je vaš stav prema njima?

1. Ima ih previše.
2. Niti ih ima previše, niti premalo.
3. Ima ih premalo.
4. Ne mogu ocijeniti

11. Općenito je, u naseljima na obali, česta pojava tzv. povremene uporabe stambenog prostora. Možete li procijeniti koliko je u vašem naselju stambenih jedinica u kojima se živi samo povremeno (sezonski, vikendima, za vrijeme godišnjih odmora i sl.)

1. Do 20%
2. Od 21-40%
3. Od 41-60%
4. Od 61-80%
5. Od 81-100%

12. Koliko se, po vašoj ocjeni, naselje promijenilo pod utjecajem kuća za odmor i njihovih korisnika?

1. Jako se promijenilo
2. Prilično se promijenilo.
3. Donekle se promijenilo
4. Malo se promijenilo.
5. Nije se promijenilo.

13. Što mislite, kako je prisutnost kuća za odmor i njihovih korisnika utjecala na vaše naselje?

	Izrazito negativno	Uglavnom negativno	Ni pozitivno ni negativno	Uglavnom pozitivno	Izrazito pozitivno
1. Na fizički izgled naselja	1	2	3	4	5
2. Na ustaljeni način života	1	2	3	4	5
3. Na gospodarski razvitak mjesta	1	2	3	4	5
4. Na prirodni okoliš	1	2	3	4	5
5. Na kvalitetu života općenito	1	2	3	4	5

14. Što mislite o utjecaju povremenih stanovnika (korisnici kuća za odmor) na život stalnih stanovnika u naselju? Koliko se slažete s dolje iznesenim tvrdnjama?

	Uopće se ne slažem	Uglavnom se ne slažem	Ne mogu ocijeniti	Uglavnom se slažem	U potpunosti se slažem
1. Donose sa sobom životne navike koje ugrožavaju lokalni način života.	1	2	3	4	5
2. Pobojšavaju informiranost domaćeg stanovništva o mnogim važnim stvarima.	1	2	3	4	5
3. Pobojšavaju kulturu ophođenja u naselju.	1	2	3	4	5
4. Pružaju lokalnom stanovništvu različite vrste materijalne potpore.	1	2	3	4	5
5. Svojim ugledom povećavaju ukupni ugled naselja.	1	2	3	4	5
6. Začetnici su brojnih inicijativa za dobrobit naselja.	1	2	3	4	5
7. Vode računa samo o svojim potrebama i interesima.	1	2	3	4	5
8. Neobzirni su prema lokalnim tradicijama.	1	2	3	4	5
9. Glavni su krivci podjela u naselju.	1	2	3	4	5
10. Remete mir i spokoj naselja.	1	2	3	4	5

15. Imate li s osobama koje u mjestu imaju kuće za odmor:

	Da, s većinom	Da, s nekima	Ne, ni sa kime
1. Prijateljski odnos (posjećivanje, druženje u slobodnom vremenu)	1	2	3
2. Odnos dobrih poznanika (pozdravljanje i nužna komunikacija)	1	2	3
3. Suzdržan odnos (bez osobitog kontakta)	1	2	3
4. Konfliktan odnos (sukob, svađa i sl.)	1	2	3

16. Jeste li u bližem ili daljem srodstvu s nekim od vlasnika kuća za odmor?

1. Da: _____ (upisati barem približan broj)
2. Ne

17. Koliko je u vašem krugu prijatelja ljudi koji su vikend stanovnici vašeg naselja?

1. Nema takvih.
2. Mali broj.
3. Veliki broj.
4. Ne mogu ocijeniti.

18. Možete li ocijeniti kakvi su povremeni stanovnici vašeg naselja u usporedbi sa stalnim stanovnicima (podcrtati odgovor):

1. Više naobrazbe – jednake – niže naobrazbe
2. Bogatiji – jednaki – siromašniji
3. S većim društvenim utjecajem – jednakim – manjim društvenim utjecajem
4. Više skrbe o svojim interesima – jednako – manje skrbe o svojim interesima
5. Poduzetniji – jednako poduzetni – manje poduzetni
6. Više utječu na razvitak naselja – jednako utječu – manje utječu na razvitak naselja

19. Možete li ocijeniti kakve su kuće za odmor u usporedbi s kućama stalnih stanovnika (podcrtati odgovor):

1. Na boljem položaju - jednakom - lošijem položaju
2. Veće - jednake - manje
3. Bolje građene - jednako - lošije građene
4. Bolje komunalno opremljene - jednako - slabije komunalno opremljene
5. Ljepše - slične - ružnije
6. Lakše pristupačne - jednako - teže pristupačne

20. Koje su okolnosti, po vašoj ocjeni, najviše utjecale na dolazak povremenih stanovnika u vaše naselje?

	Nimalo	Donekle	Izrazito
1. Rodbinske veze s domaćim stanovništvom.	1	2	3
2. Općinska politika privlačenja novih graditelja.	1	2	3
3. Turističko tržište.	1	2	3
4. Privlačan okoliš, more.	1	2	3
5. Mogućnost bespravne gradnje, bez posebnih papira.	1	2	3
6. Blizina naselja uz velike gradove.	1	2	3
7. Sređeni imovinski odnosi i sigurnost kupnje.	1	2	3
8. Reklama po novinama i televiziji.	1	2	3
9. Niska cijena zemljišta	1	2	3
10. Drugo: _____	1	2	3

21. Koliko je, po vašoj ocjeni, u skupini vikend stanovnika onih koji koriste svoje ladanjske kuće za iznajmljivanje turistima?

1. Do 20%
2. Od 21-40%
3. Od 41-60%
4. Od 61-80%
5. Od 81-100%

22. Tko je, po vašoj ocjeni, do sada postigao najveću korist od građenja kuća za odmor u vašem naselju?

	Nimalo	Donekle	Izrazito
1. Vlasnici kuća za odmor	1	2	3
2. Općina, lokalna vlast	1	2	3
3. Prodavači zemljišta	1	2	3
4. Građevinari	1	2	3
5. Stanovnici naselja	1	2	3
6. Drugi: _____	1	2	3

23. Držite li da u vašem naselju treba i dalje dopuštati gradnju kuća za odmor?

1. Da
2. Da, ali pod određenim uvjetima: _____
3. Ne
4. Ne mogu ocijeniti

24. Pretpostavite da strani državljani u većem broju postanu vlasnicima kuća za odmor u vašem naselju. Što mislite kako bi to utjecalo:

	Izrazito negativno	Uglavnom negativno	Ni pozitivno ni negativno	Uglavnom pozitivno	Izrazito pozitivno
1. Na fizički izgled naselja	1	2	3	4	5
2. Na ustaljeni način života	1	2	3	4	5
3. Na gospodarski razvitak mjesta	1	2	3	4	5
4. Na prirodni okoliš	1	2	3	4	5
5. Na kvalitetu života općenito	1	2	3	4	5

25. Imate li i vi kuću ili stan koji povremeno koristite?

1. U ovom naselju.
2. U drugom naselju u ovoj županiji (isključeni veći gradovi).
3. U većem gradu u županiji
4. Drugdje u Hrvatskoj (isključeni veći gradovi).
5. U većem gradu, drugdje u Hrvatskoj
6. U inozemstvu
7. Nema

26. U vašem naselju prisutni su i objekti namijenjeni turizmu (npr. hoteli, hotelska apartmanska naselja, odmarališta, marine, moteli i sl.). Kakav je vaš stav prema daljnjoj izgradnji takvih objekata u vašem naselju?

1. Treba je potpuno zaustaviti.
2. Treba je dopustiti, ali samo u granicama već postojećih (za te djelatnosti predviđenih) zona.
3. Treba širiti takve turističke zone, ali uz strogi nadzor planiranja i građenja takvih zona.

27. Kakav je vaš stav prema izgradnji takvih objekata (kao u prethodnom pitanju) općenito u Hrvatskoj?

1. Treba je potpuno zaustaviti.
2. Treba je dopustiti, ali samo u granicama već postojećih za te djelatnosti predviđenih zona.
3. Treba širiti takve turističke zone, ali uz strogi nadzor planiranja i građenja takvih zona.

28. U novije vrijeme puno se govori o izgradnji privatnih kuća u stambenim zonama (predviđenim isključivo za stanovanje) s tzv. apartmanima za prodaju "vikendašima" ili za iznajmljivanje turistima. Kakav je vaš stav o tome?

1. Takvu gradnju treba općenito zabraniti (u zonama koje su predviđene isključivo za stanovanje).
2. Treba dopustiti samo gradnju apartmana za prodaju (u zonama koje su predviđene isključivo za stanovanje).
3. Treba dopustiti samo gradnju apartmana za iznajmljivanje turistima (u zonama koje su predviđene isključivo za stanovanje).
4. Takvu gradnju treba općenito dopustiti (u zonama koje su predviđene isključivo za stanovanje).
5. Nemam mišljenje.

29. Iznajmljujete li vi osobno sobe turistima?

1. Redovito
2. Povremeno
3. Rijetko
4. Nikada

30. Koliko se, po vašoj procjeni povećava broj ljudi u vašem naselju u vrijeme turističke sezone, u odnosu prema broju stalnih stanovnika?

Poveća se _____ puta

31. Koje su, po vašoj ocjeni, najvažnije promjene u vašem naselju tijekom turističke sezone (izazvane turizmom)?

	Nimalo	Donekle	Izrazito
1. Prometni nered	1	2	3
2. Preopterećenost i kvarovi na komunalnoj infrastrukturi	1	2	3
3. Poboļšana trgovina	1	2	3
4. Povećana kulturna ponuda	1	2	3
5. Povećana nesigurnost i kriminal	1	2	3
6. Otežani pristup općinskim uslugama	1	2	3
7. Pretrpane plaže	1	2	3
8. Gubitak javnog mira	1	2	3
9. Zagađivanje (smeće, automobili)	1	2	3
10. Pojaćana skrb o izgledu i čistoći javnih prostora	1	2	3
11. Veće mogućnosti zarade na crno	1	2	3
12. Više mogućnosti za zabavu	1	2	3
13. Život u naselju je, općenito, podređen turistima	1	2	3
14. Prisutnost "sumnjivih" sezonskih radnika	1	2	3

32. Potiču li vas promjene u vašem naselju tijekom turističke sezone na zamisao da tada privremeno napustite naselje?

1. Tijekom turističke sezone obično odlazim na mirnije mjesto.
2. Tijekom turističke sezone ostajem u naselju premda bih želio otići u mirnije mjesto.
3. Ne želim otići jer mi život u naselju tijekom turističke sezone odgovara.
4. Ne mogu ocijeniti.

MOLIMO VAS JOŠ NEKOLIKO PODATAKA O VAMA OSOBNO. PODATCI SU NAM POTREBNI RADI BOLJEG RAZUMIJEVANJA VAŠIH ODGOVORA.

33. Spol:

1. Muški
2. Ženski

34. Godina rođenja: _____

35. Gdje ste rođeni? (mjesto i općina) _____

36. Koju ste školu završili?

1. Bez škole
2. 1-4 razreda osnovne škole
3. 5-8 razreda osnovne škole
4. Škola učenika u privredi, zanat
5. Srednja škola (četverogodišnja)
6. Viša škola
7. Visoka škola ili fakultet

37. Jeste li zaposleni:

1. Da, zaposlen sam.
2. Nezaposlen (traži posao)
3. Umirovljenik
4. Student/učenik
5. Kućanica
6. Povremeno zaposlen (sezonski radnik i sl.)
7. Drugo: _____

38. U kojoj ste grani djelatnosti zaposleni? (ispunjavaju samo zaposleni i povremeno zaposleni)

1. Primarnoj (poljoprivreda, ribarstvo, šumarstvo i vodoprivreda)
2. Sekundarnoj (industrija, rudarstvo, građevinarstvo, zanat)
3. Tercijarnoj (usluge, ugostiteljstvo, turizam i sl.)
4. Kvartarnoj (obrazovanje, kultura, znanost i informacije, državna uprava)

39. Vaše bračno stanje:

1. Neoženjen, neudana
2. Oženjen, udana
3. Rastavljen, rastavljena
4. Udovac, udovica
5. Izvanbračna zajednica

40. Kako biste, u općim uvjetima života u ovom naselju, procijenili životni standard svog kućanstva?

1. Znatno višim od prosjeka
2. Nešto višim od prosjeka
3. Prosječnim
4. Nešto nižim od prosjeka
5. Znatno nižim od prosjeka
6. Ne mogu ocijeniti

41. A kako procjenjujete svoj životni standard u odnosu na standard stanovništva u ostalim dijelovima Hrvatske?

1. Znatno višim od prosjeka
2. Nešto višim od prosjeka
3. Prosječnim
4. Nešto nižim od prosjeka
5. Znatno nižim od prosjeka
6. Ne mogu ocijeniti

42. Mislite li da će vaša djeca ostati živjeti u ovom naselju?

1. Vjerujem da će ostati.
2. Mislim da će se odseliti.
3. Već se je jedno ili više djece odselilo.
4. Ne znam, ne mogu ocijeniti.
5. Nemam djece.

ANKETNI UPITNIK ZA POVREMENE STANOVNIKE

Poštovani,

Institut društvenih znanosti "Ivo Pilar" provodi anketu kojom želi doznati kako stalni i povremeni stanovnici hrvatskog priobalja doživljavaju svoja naselja, kako gledaju na njihov dosadašnji i budući razvitak, te što bi u njemu željeli promijeniti ili poboljšati. U anketu je uključeno oko 1000 osoba koje žive u naseljima na obali, a Vi ste u naš uzorak ušli sasvim slučajno. Anketa je anonimna a to znači da je ne potpisujete i da nitko neće provjeravati Vaše odgovore.

Ljubazno Vas molimo da nam izađete u susret i uz pomoć našeg anketara odgovorite na pitanja.

Unaprijed zahvaljujemo!

NASELJE: _____

1. Koliko ste zadovoljni rješavanjem slijedećih pitanja i problema u ovom naselju:

	Vrlo nezadovoljan	Uglavnom nezadovoljan	Ni zadovoljan ni nezadovoljan	Uglavnom zadovoljan	Vrlo zadovoljan
1. Zaštita okoliša (zrak, šume, more...)	1	2	3	4	5
2. Čuvanje kulturne baštine	1	2	3	4	5
3. Gospodarenje obalom	1	2	3	4	5
4. Opremanje naselja komunalnom opremom (vodovod, kanalizacija, plin, asfalt i sl.)	1	2	3	4	5
5. Opremanje naselja društvenim sadržajima (kulturnim i zdravstvenim objektima, školama, vrtićima i sl.)	1	2	3	4	5
6. Regulacija prometa	1	2	3	4	5
7. Arhitektonsko oblikovanje novih kuća	1	2	3	4	5
8. Održavanje naselja (čistoća, fasade, zelenilo itd.)	1	2	3	4	5
9. Zaštita i sigurnost stanovništva (zaštita od kriminala, terorizma i sl.)	1	2	3	4	5
10. Ponuda sadržaja za mlade.	1	2	3	4	5
11. Ponuda radnih mjesta	1	2	3	4	5
12. Očuvanje specifičnosti lokalnog načina života	1	2	3	4	5

2. Koje su, po vašoj ocjeni, najvažnije djelatnosti u ovom naselju?

	Nevažno	Donekle važno	Važno
1. Poljodjelstvo	1	2	3
2. Ribarstvo	1	2	3
3. Turizam	1	2	3
4. Industrija	1	2	3
5. Trgovina	1	2	3
6. Usluge	1	2	3
7. Kultura	1	2	3
8. Promet	1	2	3

3. Stanujete li u:

1. Obiteljskoj kući
2. Stanu u obiteljskoj kući
3. Stanu u stambenoj zgradi

4. Na što biste se mogli žaliti u vezi s Vašim uvjetima stanovanja u ovom naselju?

	Nimalo	Donekle	Izrazito
1. Premalen stambeni prostor	1	2	3
2. Slaba opremljenost stana (neriješeno grijanje, nedostatak vode, plina, telefona ...)	1	2	3
3. Vlažnost ili oronulost stana	1	2	3
4. Neodgovarajuća lokacija (teška pristupačnost stana, previsok kat i sl.)	1	2	3
5. Veliki izdaci za stan (visoka stanarina, najam, režije i sl.)	1	2	3
6. Neugodni susjedi	1	2	3
7. Buka, zagađenost	1	2	3
8. Ružan izgled, neurednost, nebriga	1	2	3
9. Ostalo: _____	1	2	3

5. Općenito, koliko ste zadovoljni boravkom u ovom naselju?

1. Vrlo nezadovoljan
2. Ni zadovoljan, ni nezadovoljan
3. Uglavnom nezadovoljan
4. Uglavnom zadovoljan
5. Vrlo zadovoljan

6. Kakva je, po vašem mišljenju perspektiva ovog naselja u budućnosti?

1. Vrlo loša
2. Uglavnom loša
3. Dobra (osrednja)
4. Vrlo dobra
5. Odlična

7. Koliko se slažete s dolje iznesenim tvrdnjama?

	Uopće se ne slažem	Uglavnom se ne slažem	Ne mogu ocijeniti	Uglavnom se slažem	U potpunosti se slažem
1. Ovdje mogu živjeti kako mi najviše odgovara.	1	2	3	4	5
2. Mnoge stvari u naselju dio su moje osobne prošlosti.	1	2	3	4	5
3. Način života ovdašnjih ljudi ne može se naći nigdje drugdje.	1	2	3	4	5
4. Ovo naselje kao da je dio mene.	1	2	3	4	5
5. Siguran sam da ću ostati/zadržati se u ovom naselju.	1	2	3	4	5
6. Ovo naselje smatra se prestižnim/elitnim.	1	2	3	4	5
7. Spreman sam uložiti dio svog vremena i napora za dobrobit ovog naselja (sudjelovati u aktivnostima i sl.).	1	2	3	4	5
8. Spreman sam dati i dio financijskih sredstava za dobrobit ovog naselja (npr. plaćati veći prirez).	1	2	3	4	5
9. Ako bi bilo potrebno, za očuvanje/zaštitu ovog naselja spreman sam podnijeti i neku vrst osobne žrtve/odricanja.	1	2	3	4	5

8. Držite li sebe u naselju domaćim ili došljakom?

1. Domaćim
2. Došljakom
3. Ne mogu ocijeniti

9. Koliko su po Vama važne dolje spomenuta obilježja da bi pojedinac bio "domaći" u naselju?

	Sasvim nevažno	Donekle nevažno	Ni važno ni nevažno	Donekle važno	Osobito važno
1. Roditi se u naselju.	1	2	3	4	5
2. Najveći dio života živjeti u naselju.	1	2	3	4	5
3. Govoriti lokalnim narječjem.	1	2	3	4	5
4. Poštivati lokalnu tradiciju i običaje.	1	2	3	4	5
5. Imati veći broj srodnika u naselju.	1	2	3	4	5
6. Raditi na razvitku naselja.	1	2	3	4	5

10. Budući da ste vlasnik kuće za odmor, znate da ima takvih kuća u naselju. Kakav je vaš stav prema njima?

1. Ima ih previše.
2. Niti ih ima previše, niti premalo.
3. Ima ih premalo.
4. Ne mogu ocijeniti.

11. Općenito je, u naseljima na obali, česta pojava tzv. povremene uporabe stambenog prostora. Možete li procijeniti koliko je u ovom naselju stambenih jedinica u kojima se živi samo povremeno (sezonski, vikendima, za vrijeme godišnjih odmora i sl.)

1. Do 20%
2. Od 21-40%
3. Od 41-60%
4. Od 61-80%
5. Od 81-100%

12. Koliko se, po vašoj ocjeni, naselje promijenilo pod utjecajem kuća za odmor i njihovih korisnika?

1. Jako se promijenilo
2. Prilično se promijenilo.
3. Donekle se promijenilo
4. Malo se promijenilo.
5. Nije se promijenilo.

13. Što mislite, kako je prisutnost kuća za odmor i njihovih korisnika utjecala na ovo naselje?

	Izrazito negativno	Uglavnom negativno	Ni pozitivno ni negativno	Uglavnom pozitivno	Izrazito pozitivno
1. Na fizički izgled naselja	1	2	3	4	5
2. Na ustaljeni način života	1	2	3	4	5
3. Na gospodarski razvitak mjesta	1	2	3	4	5
4. Na prirodni okoliš	1	2	3	4	5
5. Na kvalitetu života općenito	1	2	3	4	5

14. Što mislite o utjecaju povremenih stanovnika (korisnici kuća za odmor) na život stalnih stanovnika u naselju? Koliko se slažete s dolje iznesenim tvrdnjama?

	Uopće se ne slažem	Uglavnom se ne slažem	Ne mogu ocijeniti	Uglavnom se slažem	U potpunosti se slažem
1. Donose sa sobom životne navike koje ugrožavaju lokalni način života.	1	2	3	4	5
2. Poboļšavaju informiranost domaćeg stanovništva o mnogim važnim stvarima.	1	2	3	4	5
3. Poboļšavaju kulturu ophođenja u naselju.	1	2	3	4	5
4. Pružaju lokalnom stanovništvu različite vrste materijalne potpore.	1	2	3	4	5
5. Svojim ugledom povećavaju ukupni ugled naselja.	1	2	3	4	5
6. Začetnici su brojnih inicijativa za dobrobit naselja.	1	2	3	4	5
7. Vode računa samo o svojim potrebama i interesima.	1	2	3	4	5
8. Neobzorni su prema lokalnim tradicijama.	1	2	3	4	5
9. Glavni su krivci podjela u naselju.	1	2	3	4	5
10. Remete mir i spokoj naselja.	1	2	3	4	5

15. Imate li s mještanima (domaćima):

	Da, s većinom	Da, s nekima	Ne, ni sa kime
1. Prijateljski odnos (posjećivanje, druženje u slobodnom vremenu)	1	2	3
2. Odnos dobrih poznanika (pozdravljanje i nužna komunikacija)	1	2	3
3. Suzdržan odnos (bez osobitog kontakta)	1	2	3
4. Konfliktan odnos (sukob, svađa i sl.)	1	2	3

16. Jeste li u bližem ili daljem srodstvu s nekim od mještana (domaćih)?

1. Da: _____ (upisati barem približan broj)
2. Ne

17. Koliko je u vašem krugu prijatelja ljudi koji su mještani (domaći)?

1. Nema takvih.
2. Mali broj.
3. Veliki broj.
4. Ne mogu ocijeniti

18. Možete li ocijeniti kakvi su povremeni stanovnici ovog naselja u usporedbi sa stalnim stanovnicima (podcrtati odgovor):

1. Više naobrazbe – jednake – niže naobrazbe
2. Bogatiji – jednaki – siromašniji
3. S većim društvenim utjecajem – jednakim – manjim društvenim utjecajem
4. Više skrbe o svojim interesima – jednako – manje skrbe o svojim interesima
5. Poduzetniji – jednako poduzetni – manje poduzetni
6. Više utječu na razvitak naselja – jednako utječu – manje utječu na razvitak naselja

19. Možete li ocijeniti kakve su kuće za odmor u usporedbi s kućama stalnih stanovnika (podcrtati odgovor):

1. Na boljem položaju - jednakom - lošijem položaju
2. Veće - jednake - manje
3. Bolje građene - jednako - lošije građene
4. Bolje komunalno opremljene - jednako - slabije komunalno opremljene
5. Ljepše - slične - ružnije
6. Lakše pristupačne - jednako - teže pristupačne

20. Koje su okolnosti, po vašoj ocjeni, najviše utjecale na dolazak povremenih stanovnika u ovo naselje?

	Nimalo	Donekle	Izrazito
1. Rodbinske veze s domaćim stanovništvom.	1	2	3
2. Općinska politika privlačenja novih graditelja.	1	2	3
3. Turističko tržište.	1	2	3
4. Privlačan okoliš, more.	1	2	3
5. Mogućnost bespravne gradnje, bez posebnih papira.	1	2	3
6. Blizina naselja uz velike gradove.	1	2	3
7. Sređeni imovinski odnosi i sigurnost kupnje.	1	2	3
8. Reklama po novinama i televiziji.	1	2	3
9. Niska cijena zemljišta	1	2	3
10. Drugo: _____	1	2	3

21. Koliko je, po vašoj ocjeni, u skupini vikend stanovnika onih koji koriste svoje ladanjske kuće za iznajmljivanje.

1. Do 20%
2. Od 21-40%
3. Od 41-60%
4. Od 61-80%
5. Od 81-100%

22. Tko je, po vašoj ocjeni, do sada postigao najveću korist od građenja kuća za odmor u ovom naselju?

	Nimalo	Donekle	Izrazito
1. Vlasnici kuća za odmor	1	2	3
2. Općina, lokalna vlast	1	2	3
3. Prodavači zemljišta	1	2	3
4. Građevinari	1	2	3
5. Stanovnici naselja	1	2	3
6. Drugi: _____	1	2	3

23. Držite li da u ovom naselju treba i dalje dopuštati gradnju kuća za odmor?

1. Da
2. Da, ali pod određenim uvjetima: _____
3. Ne
4. Ne mogu ocijeniti

24. Pretpostavite da strani državljani u većem broju postanu vlasnicima kuća za odmor u vašem naselju. Što mislite kako bi to utjecalo:

	Izrazito negativno	Uglavnom negativno	Ni pozitivno ni negativno	Uglavnom pozitivno	Izrazito pozitivno
1. Na fizički izgled naselja	1	2	3	4	5
2. Na ustaljeni način života	1	2	3	4	5
3. Na gospodarski razvitak mjesta	1	2	3	4	5
4. Na prirodni okoliš	1	2	3	4	5
5. Na kvalitetu života općenito	1	2	3	4	5

25. Imate li i na drugom mjestu kuću ili stan koji povremeno koristite?

1. U ovom naselju
2. U drugom naselju u ovoj županiji (isključeni veći gradovi).
3. U većem gradu u županiji
4. Drugdje u Hrvatskoj (isključeni veći gradovi).
5. U većem gradu, drugdje u Hrvatskoj
6. U inozemstvu
7. Nema

26. U vašem naselju prisutni su i objekti namijenjeni turizmu (npr. hoteli, hotelska apartmanska naselja, odmarališta, marine, moteli i sl.). Kakav je vaš stav prema daljnjoj izgradnji takvih objekata u vašem naselju?

1. Treba je potpuno zaustaviti.
2. Treba je dopustiti, ali samo u granicama već postojećih (za te djelatnosti predviđenih) zona.
3. Treba širiti takve turističke zone, ali uz strogi nadzor planiranja i građenja takvih zona.

27. Kakav je vaš stav prema izgradnji takvih objekata (kao u prethodnom pitanju) općenito u Hrvatskoj?

1. Treba je potpuno zaustaviti.
2. Treba je dopustiti, ali samo u već granicama postojećih (za te djelatnosti predviđenih) zona.
3. Treba širiti takve turističke zone, ali uz strogi nadzor planiranja i građenja takvih zona.

28. U novije vrijeme puno se govori o izgradnji privatnih kuća u stambenim zonama (predviđenim isključivo za stanovanje) s tzv. apartmanima za prodaju "vikendašima" ili za iznajmljivanje turistima. Kakav je vaš stav o tome?

1. Takvu gradnju treba općenito zabraniti (u zonama koje su predviđene isključivo za stanovanje).
2. Treba dopustiti samo gradnju apartmana za prodaju (u zonama koje su predviđene isključivo za stanovanje).
3. Treba dopustiti samo gradnju apartmana za iznajmljivanje turistima (u zonama koje su predviđene isključivo za stanovanje).
4. Takvu gradnju treba općenito dopustiti (u zonama koje su predviđene isključivo za stanovanje).
5. Nemam mišljenje.

29. Iznajmljujete li vi osobno sobe turistima?

1. Redovito
2. Povremeno
3. Rijetko
4. Nikada

30. Koliko se, po vašoj procjeni povećava broj ljudi u vašem naselju u vrijeme turističke sezone, u odnosu prema broju stalnih stanovnika?

Poveća se _____ puta

31. Koje su, po vašoj ocjeni, najvažnije promjene u vašem naselju tijekom turističke sezone (izazvane turizmom)?

	Nimalo	Donekle	Izrazito
1. Prometni nered	1	2	3
2. Preopterećenost i kvarovi na komunalnoj infrastrukturi	1	2	3
3. Poboļšana trgovina	1	2	3
4. Povećana kulturna ponuda	1	2	3
5. Povećana nesigurnost i kriminal	1	2	3
6. Otežani pristup općinskim uslugama	1	2	3
7. Pretrpane plaže	1	2	3
8. Gubitak javnog mira	1	2	3
9. Zagađivanje (smeće, automobili)	1	2	3
10. Pojaćana skrb o izgledu i čistoći javnih prostora	1	2	3
11. Veće mogućnosti zarade na crno	1	2	3
12. Više mogućnosti za zabavu	1	2	3
13. Život u naselju je, općenito, podređen turistima	1	2	3
14. Prisutnost "sumnjivih" sezonskih radnika	1	2	3

32. Potiču li vas promjene u vašem naselju tijekom turističke sezone na zamisao da tada privremeno napustite naselje?

1. Tijekom turističke sezone obično odlazim na mirnije mjesto.
2. Tijekom turističke sezone ostajem u naselju premda bih želio otići u mirnije mjesto.
3. Ne želim otići jer mi život u naselju tijekom turističke sezone odgovara.
4. Ne mogu ocijeniti.

33. Jeste li kuću za odmor:

1. Izgradili
2. Kupili
3. Naslijedili
4. Drugo: _____

34. (Ako je odgovor na pitanje 32 1, 2 ili 4) Zbog čega ste gradili/kupili kuću/stan za odmor

	Uopće ne ili vrlo malim dijelom je to bio razlog	Djelomično (može se reći da je jedan od dva ili tri najvažnija razloga)	Navješćim dijelom ili u potpunosti je to razlog
1. Za provođenje slobodnog vremena (vikendi, godišnji odmor....)	1	2	3
2. Zbog mogućnosti dodatnog izvora prihoda (iznajmljivanje turistima)	1	2	3
3. Zbog investiranja novca u nekretninu	1	2	3
4. Zbog planova o trajnom preseljenju (u budućnosti)	1	2	3
5. Drugo: _____	1	2	3

35. Koji je bio presudan razlog da upravo u ovom mjestu imate kuću/stan za odmor

	Uopće ne ili vrlo malim dijelom je to bio razlog	Djelomično (može se reći da je jedan od dva ili tri najvažnija razloga)	Navješćim dijelom ili u potpunosti je to razlog
1. Ljepote kraja, privlačnost mjesta	1	2	3
2. Blizina stalnog mjesta boravka	1	2	3
3. Podrijetlo iz ovog mjesta ili kraja	1	2	3
4. Prijatelji tu imaju kuće za odmor	1	2	3
5. Različite pogodnosti gradnje/kupnje kuće/stana za odmor	1	2	3
6. Mogućnost zarade od turizma	1	2	3
7. Drugo: _____	1	2	3

36. Koliko vremena, prosječno, provodite u kući/stanu za odmor :

1. Ljeto: _____
2. Jesen: _____
3. Zima: _____
4. Proljeće: _____

37. Namjeravate li trajno živjeti u naselju?

1. Ne, tu ću i dalje boraviti samo povremeno
2. Da, namjeravam se ovdje trajno preseliti u bliskoj budućnosti
3. Da, namjeravam tu trajno živjeti, ali tek kad ostarim ili odem u mirovinu
4. Nisam još odlučio.

MOLIMO VAS JOŠ NEKOLIKO PODATAKA O VAMA OSOBNO. PODATCI SU NAM POTREBNI RADI BOLJEG RAZUMIJEVANJA VAŠIH ODGOVORA.

38. Spol:

1. Muški
2. Ženski

39. Godina rođenja: _____

40. Gdje ste rođeni? (mjesto, općina) _____

41. Mjesto (stalnog) boravka: _____

42. Od koje godine imate kuću za odmor u ovom mjestu? (odgovaraju samo vlasnici kuća za odmor) _____

43. Godina izgradnje kuće: _____
(ako je gradnja trajala duže upisati razdoblje): _____

44. Koju ste školu završili vi a koju vaši roditelji?

	Ispitanik	Otac	Majka
1. Bez škole	1	1	1
2. 1-4 razreda osnovne škole	2	2	2
3. 5-8 razreda osnovne škole	3	3	3
4. Škola učenika u privredi, zanat	4	4	4
5. Srednja škola (četverogodišnja)	5	5	5
6. Viša škola	6	6	6
7. Visoka škola ili fakultet	7	7	7

45. Jeste li zaposleni:

1. Da, zaposlen sam.
2. Nezaposlen (traži posao)
3. Umirovljenik
4. Student/učenik
5. Kućanica
6. Povremeno zaposlen (sezonski radnik i sl.)
7. Drugo: _____

47. U kojoj ste grani djelatnosti zaposleni? (ispunjavaju samo zaposleni i povremeno zaposleni)

1. Primarnoj (poljoprivreda, ribarstvo, šumarstvo i vodoprivreda)
2. Sekundarnoj (industrija, rudarstvo, građevinarstvo, zanat)
3. Tercijarnoj (usluge, ugostiteljstvo, turizam i sl.)
4. Kvartarnoj (obrazovanje, kultura, znanost i informacije, državna uprava)

48. Vaše bračno stanje:

1. Neoženjen, neudana
2. Oženjen, udana
3. Rastavljen, rastavljena
4. Udovac, udovica
5. Izvanbračna zajednica

49. Kako biste, u općim uvjetima života u ovom naselju, procijenili životni standard svog kućanstva?

1. Znatno višim od prosjeka
2. Nešto višim od prosjeka
3. Prosječnim
4. Nešto nižim od prosjeka
5. Znatno nižim od prosjeka
6. Ne mogu ocijeniti

50. A kako procjenjujete svoj životni standard u odnosu na standard stanovništva u ostalim dijelovima Hrvatske?

1. Znatno višim od prosjeka
2. Nešto višim od prosjeka
3. Prosječnim
4. Nešto nižim od prosjeka
5. Znatno nižim od prosjeka
6. Ne mogu ocijeniti

**Institut društvenih znanosti
"Ivo Pilar"**

STUDIJA

"Prostorni, gospodarski i socijalni aspekti izgradnje za povremeno stanovanje
na jadranskom području"

ANKETNI LIST

(Ispunjavaju dužnosnici lokalne samouprave)

Siječanj, 2005.

1. **Jedinica lokalne samouprave.** Upisati ime grada/općine.

2. **Županija.** Upisati naziv županije.

3. **Koje su, po vašoj ocjeni, glavne razvojne teškoće s kojima se suočava lokalna zajednica? Molimo vas zaokružite odgovarajuću ocjenu teškoće na donjem popisu.**

	uopće nije problem	donekle	izrazito
1. Slaba naseljenost	1	2	3
2. Manjak mladog stanovništva	1	2	3
3. Manjak stručnog stanovništva	1	2	3
4. Iseljavanje	1	2	3
5. Zapuštena sela	1	2	3
6. Nerazvijeni gradovi	1	2	3
7. Slabe prometne veze s većim središtima	1	2	3
8. Slabe prometne veze između lokalnih naselja	1	2	3
9. Otežana opskrba vodom	1	2	3
10. Otežana opskrba strujom	1	2	3
11. Mali broj radnih mjesta	1	2	3
12. Ograničena sposobnost lokalnih čelnika	1	2	3
13. Nesklonost lokalnog stanovništva promjenama	1	2	3
14. Manjak morala i odgovornosti u upravljanju	1	2	3
15. Zagađenost vrijednih dijelova područja	1	2	3
16. Bespravna izgradnja	1	2	3
17. Veliki broj kuća za odmor	1	2	3
18. Uzurpacija obalnog pojasa gradnjom privatnih kuća	1	2	3
19. Sezonska koncentracija turista veća od mogućnosti usluga i infrastrukture	1	2	3
20. Manjak novca za javne namjene	1	2	3
21. Drugo	1	2	3

4. **Koje su grane gospodarstva u vašoj lokalnoj zajednici posebno važne?**

5. **Suraduje li lokalna uprava ili lokalne ustanove s ljudima koji su se odselili u druge krajeve u Hrvatskoj ili u inozemstvu?**

1. Da
2. Ne
3. Ne znam
4. Suraduje povremeno

6. Suraduje li lokalna uprava ili lokalne ustanove s ljudima koji su vlasnici kuća za odmor u lokalnoj zajednici, a nisu lokalnog podrijetla?

1. Da
2. Ne
3. Ne znam
4. Suraduje povremeno

7. Molimo Vas, ocijenite kolika je općenito važna uloga "povremenih stanovnika" u razvitku naselja u Vašoj lokalnoj jedinici? Ocijenite kao u školi (od 1 do 5) pri čemu je 1= vrlo mala ili nikakva uloga, a 5= velika ili jako važna uloga

Upišite ocjenu: _____

8. Općenito je u naseljima na obali česta izgradnja stambenih jedinica za povremenu uporabu (kuće za odmor i ostalo). Možete li procijeniti koliko je u vašoj lokalnoj zajednici takvih stambenih jedinica?

1. Do 20% ukupnog broja stanova
2. 21-40%
3. 41-60%
4. 61-80%
5. 81-100%
6. Ne mogu procijeniti

9. Kakav je vaš stav prema kućama za odmor izgrađenim na području vaše lokalne zajednice?

1. Ima ih previše
2. Ima ih premalo
3. Ima ih toliko koliko treba

10. Što je, po vašoj ocjeni, najviše utjecalo na gradnju kuća za odmor na vašem području?

1. Jeftino zemljište
2. Dobiti od iznajmljivanja turistima
3. Nasljedstvo zemljišta ili starih kuća
4. Blizina velikih gradova
5. Lokalna politika
6. Mogućnost gradnje bez dozvole
7. Drugo: _____

11. Kako je, po vašoj ocjeni, prisutnost kuća za odmor i njihovih vlasnika utjecala na život u vašoj lokalnoj zajednici?

1. Pozitivno

objasnite ukratko:

2. Negativno

objasnite ukratko:

12. Kakav je vaš stav prema daljnjoj izgradnji objekata za turizam u vašoj lokalnoj zajednici? (hoteli, apartmanska naselja, odmarališta, marine, moteli itd.)

1. Treba je potpuno zaustaviti

2. Treba je dopustiti ali samo u granicama već postojećih (za te djelatnosti predviđenih) zona

3. Treba širiti takve turističke zone, ali uz strogi nadzor planiranja i građenja

13. Kakav je vaš stav prema izgradnji takvih sklopova, objekata, općenito u Hrvatskoj?

1. Treba potpuno zaustaviti izgrađivanje

2. Treba je dopustiti ali samo u granicama već postojećih (za te djelatnosti predviđenih) zona

3. Treba širiti takve turističke zone, ali uz strogi nadzor planiranja i građenja

14. Što biste promijenili u odnosu lokalne samouprave prema kućama za odmor i njihovim vlasnicima na vašem području?

1. Povećao poreze	da	ne
2. Dopustio gradnju samo u starim naseljima	da	ne
3. Ograničio veličinu objekta	da	ne
4. Postrožio izdavanje građevinskih dozvola	da	ne
5. Proširio zaštićena područja i smanjio građevinske zone	da	ne
6. Stranim državljanima propisao posebne namete	da	ne
7. Drugo: _____	da	ne

15. Koliko je vaša lokalna zajednica "pokrivena" planovima i programima prostornog uređenja?

1. Potpuno

2. Djelomično i nedostatno

3. Uopće nije "pokrivena"

4. Ne mogu ocijeniti

16. Koliko se, po vašoj ocjeni, lokalna vlast pridržava uvjeta propisanih programima i planovima prostornog uređenja na lokalnom području?

1. Uglavnom se ne pridržava
2. Pridržava se kad joj odgovara
3. Uglavnom se pridržava

17. Koliko se, po vašoj ocjeni, ljudi koji grade pridržavaju uvjeta propisanih programima i planovima prostornog uređenja na području vaše lokalne zajednice?

1. Uglavnom se ne pridržavaju
2. Pridržavaju se kad im odgovara
3. Pridržavaju se kad su na to posebno prisiljeni
4. Uglavnom se pridržavaju

18. Ima li u Vašoj lokalnoj zajednici nekih posebnih okolnosti (problemi, događaji, čimbenici, prijedlozi i dr.) o kojima Vas nismo pitali, a držite ih važnima? Molimo, ukratko ih opišite.

Zahvaljujemo na suradnji

NACRT ESEJA ZA VIŠE RAZREDE SREDNJE ŠKOLE

Skupina znanstvenika iz Instituta društvenih znanosti „Ivo Pilar“ provodi istraživanje o životu na obali, te nas u sklopu toga osobito zanima kako srednjoškolci s priobalja doživljavaju svoja naselja i život u njima.

Molimo vas stoga, da u kraćem pisanom eseju, veličine jedne do dvije stranice, opišete vaš odnos prema mjestu u kojem živite (Makarska/Supetar) i život u njemu. Radi preglednosti teksta, molimo vas da, pišući esej, pokušate opširnije odgovoriti na sljedeća pitanja:

1. Smatrate li sebe domaćim, „pravim“ mještanimom?
2. Kako biste, ukratko, u par, rečenica opisali svoje naselje? Možete li ga usporediti s nekim drugim naseljem na obali?
3. U kojoj su mjeri i na koji način u životu naselja prisutni „povremeni“ stanovnici (vlasnici kuća za odmor)?
4. Kako ocjenjujete utjecaj „povremenih stanovnika“ (korisnici kuća i stanova za odmor) na život u naselju?
5. Što, po vašem mišljenju, najviše privlači vikendaše i druge povremene stanovnike u vaše mjesto?
6. Volite li više mjesto kakvo je ljeti (za vrijeme turističke sezone) ili u druga godišnja doba (kad nema turističke sezone). Zašto?

Molimo vas da esej napišete čitljivo i jasno. Eseji su anonimni i koristit će se isključivo u znanstvene svrhe. Stoga vas molimo da nam od osobnih podataka upišite sljedeće:

Mjesto rođenja: _____ **Spol:** _____

HVALA NA SURADNJI!

ANKETNI LIST ZA STRUČNJAKE

Molimo Vas na svako pitanje odgovorite u obliku kraćeg eseja.

1. Koliko izgradnja „kuća za odmor“ i drugih povremenih građevina, po Vašoj ocjeni, ugrožava prostor i okoliš u Hrvatskoj? Gdje su u tom pogledu teškoće najizrazitije sada, a gdje se mogu očekivati u bliskoj budućnosti?
2. Tko je, po Vašoj ocjeni, najveći dobitnik u gradnji „kuća za odmor“?
3. Možete li ocijeniti na koji su način razmahu građenja „kuća za odmor“ pridonijeli pojedini sudionici kao što su lokalna samouprava, vlasnici zemljišta, urbanističke službe i planovi, turističko tržište, državne inspekcije, (i drugi)?
4. Koliko je, po Vašoj ocjeni, izgradnja turističkih građevina, „turističkih kapaciteta“, ohrabrila izgrađivanje kuća za odmor?
5. Koliko su, po Vašoj ocjeni, povezane (zloglasna) „apartmanizacija“ obale i izgrađivanje „kuća za odmor“? Je li riječ o sličnim ili bitno različitim procesima?
6. Koliko je, po Vašoj ocjeni, na razmah građenja „kuća za odmor“ utjecala korupcija lokalne vlasti ili urbanističke struke?
7. Jesu li „kuće za odmor“ pridonijele arhitektonskoj i urbanističkoj kvaliteti naselja gdje su izgrađene? Ili se može govoriti o specifičnoj destrukciji?
8. Kakav stav bi, po Vašoj ocjeni, spram izgradnje „kuća za odmor“ trebala, radi budućnosti, zauzeti urbanistička struka, a kakav državna politika?
9. Imate li posebnih spoznaja o kojima Vas nismo pitali, a koje držite važnima za analizu teme?